

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 vč.); izven Trsta pa po 8 st. Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo v ulici Molin piccolo št. 3. II. nadstr. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Carintia številka 12.

0 personalni uniji.

Madjarska poželjivost je provzročila, da se sedaj že resno razgovarjajo o možnosti personalne unije med zapadno pa ogrsko polovico našega cesarstva. Dolej so smatrali to vprašanje le bolj teoretičnega pomena in so prepuščali Schönererjevi stranki, da se je bavila z njim. Ko pa so Madjari celo v odločujoči liberalni stranki začeli dokazovati z vlado vred, da ima Ogrska pravo, do tega, da si vsvari lastno gospodarstvo s samodoločbo tarif in carine na zunan, so v tostranski polovici začeli premišljevali, da li z ločitvijo carine ne pride na vrsto tudi obsežna ločitev. Sedanja madjarska obstrukcija je razkrila svoje koečne cilje. Vsled tega, da skupnost nezavisnih strank zahteva tudi posebno madjarsko armado, so začeli naznanjati posebnost Nemei, da potem je za to polovico potrebna ločitev do personalne unije. Tako bi se bližali tistemu cilju, ki ga je že davno postavil Schönerer v svojem takozvanem Linškem programu. Ravno ta okolnost pa daje slovanskim narodom posebno misliti.

Vprašanje o personalni uniji obseza velike nevarnosti za slovanske narode v Avstro-Ogrski, a je prepreženo z mnogimi drugimi vprašanji. Zaradi tega je jako težavno priti do jasnega.

Danes še ne vemo, ali se bližamo rešitvi tega vprašanja, ali pa smo še daleč od te rešitve. Nekoliko laže bomo mogli soditi o tej točki, ko se reši, tako ali tako, sedanja kriza na Ogrskem. No, Slovani so dolžni, da se pripravljajo tudi za postopanje o vprašanju o personalni uniji. Dobro znanje je v tem, da se tudi slovanski listi oglašajo v smislu, da so na čelo nasprotni personalni uniji. »Slov. Narod« je imel dober članek v tem smislu in se je izreco »klicaval« tudi na bivšega drž. poslanca dr. Laginjo, ki se je v svoj čas odločno postavil proti uvedenju personalne unije. »Slov. Narod« pripominja ob enem, da so ob oni priliki v obče pritrjevali zaslužnemu voditelju istrskih Hrvatov. Isti list pa želi, da bi se vendar slovanski poslanci drž. zbora vzdramili ter da bi za nadaljnje postopanje v obče zasnovali skupni program. Ta opomin je v resnici umesten in celo nujen. Ali bati se moramo, da se slovanske stranke drž. zbora ne zjedinijo v obče za kak skupen, še manje pa primeren program. Iz pretehtnih vzrokov se bojimo, da bodo nepripravljeni, ako pride zares t enotek za odločilna vprašanja.

No, tako ali tako moramo skušati vsak

po svoje, da dosežemo vsaj več jasnost tudi ob vprašanju o personalni uniji.

I.

Personalna unija bi za slovanske narode pomenjala ravno toliko, kakor popolna ločitev zapadne pa ogrske polovice doslej skupnega sodržavja ali cesarstva. S tega stališča bi bilo najlaže prepoznati posledice, ki bi shajale iz novega položaja, iz personalne unije. Recimo pa, da bi najprej prišlo samo do gospodarske ločitve, torej tudi do samostalne ločene carine na zunan, za vsako obeh polovic posebe. Bivši madjarski minister Wekerle, o katerem govore, da se povrne na važno ministarsko stolico, je dal ravno sedaj razglasiti kako misli o skupnem in ločenem gospodarstvu obeh polovic monarhije. On trdi, da gospodarsko ločenje bi silno škodilo obema polovicama, in da je torej silno važno, da ostane gospodarska skupnost tudi nadalje v veljavi. On vidi, da bi gospodarsko ločenje na zunan utegnulo še na dolgo zaprečevati razvoj ogrske industrije. Škoda pa bi imela tudi naša polovica, ker tega, kar prodaje na Ogrsko, bi ne mogla razpečati v zunanjih državah, to pa zato ne, ker je na poti konkurence Velikonomščije pa Amerike. Ta madjarski veljak je le pozabil omeniti, da, kolikor je resnice v tem, so to zakrivali Madjari v prešlih desetletjih. Vsled tega namreč, da so Madjari zaprečevali vvažanje žita in živine in v obče živil pa sirovine iz sosednjih, po značaju agrarnih držav in dežel, so provzročili, da ni mogla prodirati tostranska industrija v tista ozemlja, in da je izlasti Nemčija prehitela našo zapadno polovico. Ko bi torej v resnici napočila doba samostalnih carin za obe državi monarhije, bi zapadna polovica imela premagovati velike težave, predno bi mogla izdatno tekmovali z Nemčijo in jednako industrijalno razvitimi državami.

Drugače pa bi naši polovici, samo z ekonomičnega stališča, ne bilo trebalo obupavati. Pomislimo le, da bi se tok vvažanja in izvažanja v naši zapadni državi izpremenil na razne strani.

Naša gospodarska samostanost bi nam podelila nakrat več svobodo za pogajanje z zunanji državami. Naša polovica ni več v toliki meri kmetijska država, da bi naši agrarci mogli vsešno nasprotovati zunanji kmetijskim državam. Mi potrebujemo svoje žito in svojo živino doma, in bi nam še nedostajalo tega in onega, ker bi Ogrska ne mogla več svobodno — brez carine — dovažati k nam kmetijskih pridelkov in živine. Carina z naše strani tudi na ogrsko žito in živino in v obče sirovino bi naše kmetovalce vspodbu-

dila k širšemu in boljšemu obdelovanju zemlje in izreje govedi pa druge vrste živine. Z druge strani pa bi vendar naši agrarci ne dosegli tako visoke carine na zunan, da bi zunanje agrarne države ne mogle dovažati živine in žita v našo državo. Zato bi skrbeli naši industrijalci, ker bi jim bilo do tega, da bi tovarniški delavci dobivali meso in kruh po kar možno zmernih cenah, a ob jednem da bi ravno v sosednje agrarne drž. prodajali svoje izdelke lahko in na veliko. Te države in naša zapadna država bi se ob trgovinskih pogodbah dogovorile tako, da bi bilo ustrezno obojim, torej, da bi zunanje države odkupovale od naših veleobrtnikov in nam za to mogle prodajati svoje žito z živino vred.

Trgi na zunan bi se za zapadno polovico vsekakor razširili in polagoma pomnožili. Vsled tega bi naši delavci v obrti in po tovarnah dobivali od leta do leta ugodniško odškodnino. Ravno zato pa bi oni sami večali konsum vsakega blaga, torej pred vsem tudi živeža. Ker bi naši kmetje kljub zunanji — seveda zmerni in zmerno določeni — konkurenciji laže in boljše razprodajali svoje pridelke, mogli bi celo spodobni plačevati svoje delavce in posle. Kmetje sami bi mogli laže skrbeti za potrebščine, katere izdelujejo obrti in veleobrtni. Tako bi se skupno gospodarstvo, naše države povzdignilo, pa naj bi se potem Ogrska postavila proti nam tak ali tako. Najbrže bi ona želela, kakor misli tudi Wekerle, stopiti z našo državo v razmerje kake carinske unije. A mi moramo soditi, da ta unija bi bila taka, da bi ne uničevala več naše izvoznice v zunanje države, kakor jo uničuje doslej madjarska gospodarska politika. Vsekakor bi naša država ostala nezavisna odločevalka za svoje gospodarstvo. — Ogrska ima seveda tudi pogoje za popolni razvoj svojega gospodarstva, in kolikor močnejša bi postajala, toliko bolj bi tekmovala nezavisno od nas tudi na zunan. No, kar se dostaje razvoja ogrske industrije, bi jo vendar naša polovica pretekala. Ponudbe zunanjih agrarnih držav bi nam ostajale na ugodniše razpolaganje v zgorej označenem smislu. Po takem se zapadni polovici ni treba bati gospodarske ločitve od ogrske polovice. Resnica pa bi sveda vedno ostala, da so sosednje države in dežele vedno na skupnem ali vzajemnem ekonomičnem dobiku, ako se sporazumejo za pošteno zamenjavanje svojih pridelkov in izdelkov. To dokazuje že zmanjšani trošek za obojestransko prevažanje. Prevažanje od daleč požira vedno mnogo tega, kar bi drugače uživali proizvodniki in neposredni potrebovalci,

Dostojno in pošteno gospodarsko sporazumlje nje bilo bi torej najugodniše tudi za obe polovici našega cesarstva. Le za silo se treba urediti po svoje in ekonomični razum velevali naši polovici, naj se ne udaje Ogrski pod vsakim pogojem. Udajala pa se je do slej le preveč na škodo našega skupnega prebivalstva.

Taka je torej točka o gospodarski ločitvi za samodoločbo na zunan. Vse drugače lice pa nam kaže politična točka. In ta mora stati za Slovane za sedaj više nego gospodarska.

Protestni shod pri sv. Ivanu

sklican od političnega društva „Edinost“ dne 23. avgusta 1903.

Neznosna, tropična vročina in — natlačena velika dvorana občinstva, razgretoga ne le od vročine solčnih žarkov, ampak tudi — in še bolj — radi grdega nasilja proti našemu narodu na tržaškem ozemlju od strani komunalnega zistema ob azistenci vladnega zistema! Natlačena dvorana občinstva, ki je vzle nenavadni vročini sledilo izvajanjem z največjo pažnjo in jim mnogovrstnimi vnajnimi znaki povišavalo vrednost: to dejstvo karakterizuje večerajšnji protestni shod.

Predsednik prof. Mandič je izvajal v svojem pozdravnem govoru, da ob otvarjanju tega »Narodnega doma« v mesecu juniju, in po sijani zmagi na volitvah v tem okraju ne bi bili mislili, da se nam bo tako hitro sniti radi toli važnega predmeta: na pogovor in v protest proti sklepu večine mestnega sveta, da se na šoli pri sv. Ivanu uvedejo italjanske paralelke (Vrišč). Ali mi imejemo ta sklep. Ravno zadnja naša zmaga je otvorila oči italjanskim nasprotnikom, da na volišču ne zmorejo tega okraja. Jeli so razmišljati, kako bi drugače dosegli svoj cilj. In spomnili so se šole. Ni jim dovolj, da so tu blizu z otroškimi vrtemi ustvarili fabrike, v kateri hočejo iz naših slovanskih otrok ustvarjati laški naraščaj v tem okraju, ampak korak za korakom hočejo iti dalje, da bi ta okraj ugrabili slovenskemu narodu. A oni znajo sedaj, da morejo doseči to le potoč šole! Zato so sklenili, da uvedejo italjanske paralelke v šoli pri sv. Ivanu (Vrišč). V srca nežne mladine hočejo vlivati strupa (Pojavi ogorčenja). Ali jaz se vendar nadejam, da ne dosežejo svojega cilja, tudi če uvedejo italjanske paralelke. Jaz se nadejam, da ta naša svetoivanska trdnjava vendar ne preide v tuje roke (Viharen aplavz, vsklikanje). Nadejam se, da se bodo znali tu bra-

PODLISTEK.

26

Na svetlem obrežju.

Novela. Poljski spisal H. Sienkiewicz.
Poslovenil Podravski.

VIII.

Drugo jutro je že dokaj veselejše srea sprejel gospo Cervi in gospodično Marijo. Pri pogledu na mlado, sveže dekličje lice ga je prevzela celo radost.

V delavnici je bilo že vse pripravljeno, stojalo prirejeno, naslonjač za modelke primaknjen in primerno pokrit. Gospa Lageat je dobila strogo naročilo, ne spustiti nikogar, naj bi hotela vdreti v delavnico celo »sama kraljica Viktorija«.

Svirski je sedaj zagrinjal, pa zopet od rival zavos, ki je zakrivala okno v stropu, toda o tem je neoprestano ogledoval svojo mično modelko.

Med tem sta gospe Cervi sneli vsaka svoj klobuk in gospodična Marija je na to vprašala:

»Kaj je treba sedaj storiti?«

»Sedaj je treba najpoprej razvezati lase«, ji je odvrnil Svirski.

Na to se je približal k njej, ona pa je dvignila obe roki k glavi. Bilo je videti, da se tega sramuje, da se ji zdi to nekako čudno, a prijetno ob enem. In Svirski je zrl na njeno zbegano lice, na povešene trepalnice, na nazaj sklonjeno postavo, na nenaravni obris beder ter govoril sam sebi, da je na tem ničijem smetišču našel dvojnati, pristen biser.

Lasje so se ji vsuli črez trenutek na ramena. Gospodična Cervi je potresla glavo in takrat so jo pokrili popolnoma.

Na to je prišel na vrsto še težavnejši posel, namreč polaganje modelke. Svirski je videl dobro, da sree deklice vtriplje živješe in da ji pri urnejše gibljejo, lice pa gor, da se mora premagovati in krotiti v sebi nagonski upor, s katerim si sama ne zna pomagati, a ob enem, da se mu vdaja z nekakim nemiro, podobnim nezavedajočemu se razkošju.

On pa si je dejal: »Ne! to ni navadna modelka, to je povsem kaj drugega — a jaz tudi zrem na njo, kakor ne zre na njo zgolj slikar«. V resnici pa se je tudi čutil v za dregi in prati so se mu nekoliko tresli, ko ji je polagal glavo na vajšnico. Hoteč se pa

otresti zadrege, njo in sebe, jel je govoriti šaljivo kakor karajoč:

»Gospodična, ležite mirno! Tako! Treba vendar nekaj učiniti za umetnost. O, sedaj, izborno. Kako se ta poluobraz zalo označuje na rudastem dnu! Ko bi vi to mogli videti! Ni dovoljeno se smejeti... Treba je spati! Takoj grem slikat«.

In šel je slikat, pri čemur je po svoji navadi jel govoriti, pripovedovati in povpraševati gospo Cervi po davnih časih. Poizvedel je od nje, da je imela »Marina« pred enim letom dobro službo čitateljice pri grofiji Dziadzikiewicz iz hše Atrament, hčerke velikega Atramenta v Lodzi. Toda služba je je trajala samo dotlej, dokler gospa Dziadzikiewicz ni poizvedela, da sta ded in Marijin oče služila v italjanski vojski. To je bil hud udarec, zakaj mati in hčerka sta sanjali o tem, da bi Marija mogla postati čitateljica pri kaki gospe, ki bi stalno prezimovala v Nici, zakaj v tem slučaju bi se njima ne bilo treba ločiti.

V Svirskim se je med tem sprebudil umetnik. Naježil je obrvi, zleknil se v gube, zrl skozi držalo čopiča na spavajočo deklico in vneto slikal. Časih pa časih je odložil

slikarsko ploščico in palico, približal se modelki in prijevši jo lahno za senci, popravljal lego njene glave. Takrat se je sklanjal nad njo nemara nižje, nego je to interes umetnosti zahteval in ko je toplota njenega telesa jela vplivati nanj, ko je zrl na dolge trepalnice njenih oči in na nekoliko odprta usta, spreltel je mrz vse njegove kosti, prati so se mu jeli krčevito tresti in klecal si je v duši:

»Drži se, starec! Kaj vruga! — drži se!« —

Ugajala mu je iz vse duše. Srečnega nad vsak izraz ga je delala njena zbeganost, njena rdečica, njeni bojazljivi pogledi, ki niso bili prosti nekega koketstva. To vse mu je dokazovalo, da ga tudi ona ne smatra za starega. Čutil je, da tudi on njej takisto ugaja. Gotovo ji je ded pripovedoval razne nezasišane reči o svojih rojakih, nemara ji je zbegal glavo in evo, tu se ji je pojavil eden — ne vsakdanji človek — pošten in slaven, ki je izgledal kakor kraljevič v bajki, ob času največje potrebe, s pomočjo in spoštljivim sream. Kako ne bi imela čutiti do njega sočutja in ne zreti nanj z zanimanjem in hvaležnostjo? (Pride še.)

niti proti temu novemu naskoku (Pritrjevanje.)

Mi Vam hočemo predložiti danes resolucijo: v protest proti sklepu mestnega sveta in v poziv do c. k. vlade, naj stori svojo dolžnost da onih, ki točno vrše svojo dolžnost do občine, do dežele in do države. (Vsklikanje.)

Prvi se je na to oglašil za besedo gosp. Stanko Godina, posestnik pri Sv. Ivanu ki je v svojem lepem govoru protestiral proti sovražnemu vedenju vlade nasproti vprašanju slovenskega ljudskega šolstva na tržaškem ozemlju. Omenjal je potem našo dvajsetletno borbo za slovensko ljudsko šolo v tržaškem mestu in protestiral proti sramotnim razmeram na slovenski šoli pri Sv. Ivanu, kjer so prostori veliko pretesni za veliko število učencev. Menil je, naj bi se, ako se že hoče štirim, k Sv. Ivanu privrzanim Lahom dati laško šolo, prej ustanovilo slovensko šolo v mestu, kjer je na tisoče in tisoče Slovencev. Kar se tiče laških paralel pri Sv. Ivanu, povdarjal je govornik, da mi nismo proti izobrazbi, ali ista mora biti za vse jednaka, ne pa da se daja Italijanom vse, nam pa nič. Dokazal je potem, kako je z narodnostim propadanjem tesno združeno tudi gospodarsko propadanje dotičnega naroda. Zaključil je s trditvijo, da je vlada kriva, ako se nam tako godi, ker nas ona hoče zatreti, ali pomisliti naj vlada, vskliknil je govornik, da če Balkan gori, če se Hrvaška vzbuja, tudi Slovenci ne bodo mirovali! Temu vskliku sledilo je gomovito in dolgo časa trajajoče ploskanje in navdušeno vsklikanje. Tudi med govorom, katerega priobčimo obširneje v eni prihodnjih števil, je občinstvo govorniku večkrat navdušeno pritrdjevalo.

Zborovalce Bičeka je pozival navzočega vladnega zastopnika, naj točno beleži in naj sporoči na višje mesto o ogorčenju, ki vlada med nami Slovenci radi krivic, ki se nam gode. Pozivlja ga, da si ve, da v onih slučajih, ko komisarij poroča resnico, na namestništvu navadno delajo črto in križ čez vse. Govornik je v karakteristiko postopanja oblasti omenjal ostrimi besedami kako so ministri preprečili avdienco jugoslovanskih poslancev radi dogodkov na Hrvaškem, in je obžaloval, da ni prišlo da one avdiencije pred monarhom.

Bičeku je sledil kakor govornik dr. Rybář z brilantnim govorom. Izvajanja njegova so kulminirala v mnenju, da od gori doli nimamo ničesar pričakovati, da nam vsi protesti nič ne pomorejo in da si moremo pomagati sami s poukom naroda in v zgojevanjem istega do narodne odločnosti in zavesti. Ljudstvo samo naj paralizira sklepe mestnega sveta. Mi bi prosili izlasti tudi naše brate na Kranjskem, naj prečitajo Rybářev govor, ki ga priobčimo jutri.

(Pride še.)

Politični pregled.

V Trstu, 24. avgusta 1903

Položaj v Avstriji. Če je kdo v tej hiši na smrt bolan, in se ljudje boje katastrofe, ni nič čudnega, ako pozabljajo, da imajo pri sosedu tudi bolnika. Ves politički svet sledi z napeto pozornostjo dogodkom v Budimpešti in naravno je, da malce pozablja na avstrijskega bolnika, poverjenega varstvu dr. Koerberja, tega državniškega zdravnika z nesrečnimi rokami in — za nas Slovane vsaj — nesrečnimi nameni. Izjave, ki bi se bavile z našo parlamentarno in politično krizo, so postale redkeje. Ali radi tega bolnik ni nič manje bolan. Siromak hira na notranjem organskem pogrešku, a na zunaj se bolezen najhuje in najočitneje pojavlja na — češkem vprašanju. Čim važnejši je organ, tem občutnejši se pojavlja bolezen. In narod češki je prevažen organ na telesu države. Kdor se hoče verjeti, o stanju bolezn, gleda na pojave in spremembe na tem organu.

Ali pustimo govor v priredobiti. Kdor se bavi z avstrijskim problemom, ta mora pazno slušati, kaj in kako govore češki politiki. Usoda našega parlamenta je slej ko prej v čeških rokah. Dokler prihajajo od čeških strani neprijazni glasovi, je to znamenje, da naša kriza traja dalje in računati je, da postane na jesen akutna.

In iz Češke prihajajo dru. Koerberju neprijetni glasovi, ki govore ministerskemu predsedniku, da je njegova metoda zdravljenja zgrešena.

Načelnik mladočehskega kluba dr. Pačak izjavlja v svojem kutaogorskem glasilu, da bo vlada radi krize na Ogrskem siljena

urediti naše notranje razmerje, ali ne posreči se jej, ker Čehi nimajo nobenega razloga, da bi odnehali odobratku. Nemci so provzročili notranji kaos, ker so pod Badenijem in Thunom z obstrukcijo preprečili nagodbo z Ograki in so pripomogli Madjarom do sedanjega nadvladja. Čehi ostajajo zato hladni ob akciji proti Ogrski, inspirirani od Koerberja. Čehom ni ležeče ni na sedanjih vladi, ni na duvalizmu.

V istem smislu označa dispozicijo v čeških krogih neka dunajska zaupna oseba v zadarskem »Narodnem listu«. Pravi namreč, da so pogajanja dra. Koerberja z nekaterimi češkimi voditelji ostala brez vspeha. Celotno shujšale se je položaj radi nekaterih sodnih imenovanj. Težko da bi se danes Čehi zadovoljili s samo univerzo v Brnu. Koerberju postaja tesno in pripravljajo se mož, da s pomočjo § 14 določi proračun.

Dr. Koerber sam računa torej že na to, da parlament tudi na jesen ne bo mogel vršiti svojega vrhnege prava: dovoljevanja potreb za državo. A tak parlament je bolan, kljubu temu, ali resničneje: radi tega, ker ga leči dr. Koerber s pogrešeno metodo, ker mu sili le tako medicino, ki ugaja Nemcem.

Kriza na Ogrskem. Če so do večeraj zadnji dogodki napravljali utis, da Madjarom prihaja nekoliko tesno, pa zvane najzadnje vesti tako, da moramo misliti, da vlada v Budimpešti potrtost. Listi javljajo — in to potrjuje tudi dunajski »Extra-Blatte«, o katerem je znano, da služi avstrijski vladi —, da je cesar v pogovorih z onimi možmi, ki so bili vsprejeti do sedaj, na trpek način dajal izraza svoji nevolji in svoji boli, da mora na svoja stara leta premagovati tolike skrbi in težave. Ali vsi dosedaj vsprejeti so baje izpred cesarja odnesli utis, da cesar niti ne misli, da bi ugodil zahtevam Madjarov. Izrazil se je baje: če zna Lengyel (eden najhujših Košutovcev) tirati obstrukcijo, jo z nam tudi jaz z. Iz teh besed — ako so bile res izrečene — je sklepati, da se bo kriza še dalje zavlačevala in da utegne res priti tako, kakor smo rekli že zadnjič, da bo namreč Khuen še precej časa vodil posle.

A ker že govorimo o Khuenu, naj za beležimo tudi neke vest, ki bi se nam zdela gorostasna, in to, kar nam pripoveduje, naravnost izključeno, ako ne bi vedeli da živimo v Avstro-Ogrski. — In ta vest je, da se bo novi skupni finančni minister in upravitelj Bosne in Hercegovine, Burian, umaknil zato, ker Khuen aspirira na to mesto! Kam naj bi pomakali pero, da bi povedali kar mislimo, ko imajo ljudje s tako minolostjo tako bodočnost pred seboj!! Burian postane baje avstro-ogerski poslanik v Petrogradu.

† **Lord Salisbury.** V soboto, ob 9. uri in 15 minut zvečer umrl je v Londonu bivši angleški ministerski predsednik, lord Robert Arthur Talbot Gascoyne-Cecil Marquis of Salisbury. Z lordom Salisburyjem izginila je ličnost, ki je odločilno uplivala na usodo Anglije v zadnjih desetletjih, a posredno je veliko uplivala tudi na tok svetovne politike. Tudi na razvoj in usodo Jugoslovancev je lord Salisbury mnogo uplival. On je bil namreč tisti državnik, kateremu se imajo macedonski Slovani zahvaliti, da še sedaj ječe pod turškim jarmom. Po zadnji rusko-turški vojni bi bila gotovo popolnoma prenehala turška oblast na Balkanu in Carigrad bi bil morda sedaj glavno mesto jugoslovanske države, da ni lord Salisbury, ki je o rusko-turški vojni postal angleški minister za zunanje stvari, diplomatičnim potom uničil mnogo onih vspehov, katere je Rusija dosegla na bojišču proti Turčiji.

Če se že v nas, Jugoslovanih, pojavljajo žalostni spomini na Salisburyjevo politiko, tem žalostnejši spomini pojavljati se morajo Irceem. V nasprotju z Gladstonom, ženjalnim in orjaškim njegovim političnim nasprotnikom, bil je Salisbury največji tlačitelj Ircev in njih svobode. On je bil zagrižen konservativec in branitelj obstoječih privilegijev; neizprosno nasprotnik vsem svobodnimiselnim in demokratičnim reformam ter volilni reformi; zastopal je načelo, da se mora premožnejšim in inteligentnejšim slojem obvarovati premoč nad proletarijatom.

Rodil se je dne 3. februarja 1830. Od 1. 1866. do 1869. bil je minister za Indijo. To mesto je potem zopet zavzemal v D'Israelijevem kabinetu v 1. 1874. do 1. 1876. V tem letu bil je kakor angleški pooblaščenec odposlan na mednarodno konferenco v Cari-

grad. L. 1878. postal je minister za zunanje stvari in je se svojo diplomacijo dosegel, da so se po Rusiji premagani Turčiji zopet povrnila one balkanske dežele, nad katerimi še danes gospoduje.

L. 1880. morala se je konservativna vlada (in žno tudi lord Salisbury) umakniti liberalcem. L. 1886. pa je konservativna stranka v zvezi z unijonističnimi liberalci zopet dobila premoč in Salisbury je postal ministerski predsednik in je ostal na vladi do 1. 1892.

Naslednja tri leta so zopet vladali liberalci z Roseberyjem, a l. 1895. je Salisbury se svojo stranko prišel zopet na vlado, kjer je ostal, dokler ni svojega mesta prostovoljno odstopil svojemu nečaku, sedanjemu ministerskemu predsedniku lordu Balfourju.

Dogodki na Balkanu in Evropi.

Zatirana slovenska »rajca« pod turškim jarmom zgubila je popolnoma vso potrpežljivost in plačuje svoje turške krvnike z enakim denarjem. Turki koljejo Bolgare in uničujejo njih vasi, Bolgari od svoje strani pa koljejo Turke in požigajo turške vasi. Dokler so le Turki prirejali grozovitosti, bilo je vse prav in lepo in v Evropi se ni nihče niti zmednil za to. Saj je bilo to nekaj čisto navadnega, saj je bilo Evropi že stoletja in stoletja znano, da Turki koljejo slovensko »rajca«, kdo bi se torej radi tega zmediral in vsaj slednjič koljejo samo Slovence! Sedaj pa se je stvar nekoliko zasukala, macedonski Slovani so se naveličali robovati in postopajo po načelu »zob za zob«.

To je pa seveda nekaj popolnoma drugega! Turek sme klati Slovence, a če Slovan vstane in začne proti temu reagirati, evo: »civilizirana« Evropa je takoj na nogah in na vse grlo kriči po svojih umazanih listih v svet o grozovitosti macedonskih »tolovajev«. Turki, ki brez uzroka koljejo Slovence, so poštenjaki, seveda, ako pa se Slovani ne dovolijo mirno pobijati, kakor ovce, pa so — tolovaji!

Sedanjo borbo v Macedoniji označa se splošno kakor borbo med Turki in kristijani, a to ni res! V Macedoniji bije se boj med Slovani in sovražniki Slovanov. Na strani Turkov stoje možko tudi mohamedanski Albanci, a ne samo ti, marveč celo kristijanski Albanci in kristijanski Grki, torej tudi ostali kristijanski narodi stoje v Macedoniji verno na strani mohamedanskih Turkov proti kristijanskim Slovanom. Tu vidimo zopet lep primer, kako se v boju proti Slovanom združujejo vse narodnosti in vse vere. Da, torej tudi Grki zvezali so se s Turki proti Slovanom, oni Grki, ki se s nedavno temu sami bojevali proti Turkom in ki se imajo največ Rusom, toraj Slovanom zahvaliti, da so se svoječano osvobodili turškega tiranstva. Že l. 1770, za vlade Katarine II., je Rusija navduševala Grke za vstajo proti Turkom in je celo odposlala nekaj svojih čet in častnikov na Grško, da bi vodili grško vstajo proti Turkom. Grki pa so bili takrat še premalo zavedni in prvi poskus osvobođenja so ponesrečili. Vendar ni Rusija več mirovala in je po svojih agentih neprestano netila grško samozavest ter jih navduševala za vstajo. Rusija je potem vedno moralno in faktično podpirala Grke, dokler se niso isti popolnoma osvobodili turškega jarma.

Kako se pa sedaj ti Grki vedejo nasproti borbi macedonskih Bolgarov za osvobođenje svoje domovine, pojašnjuje nam dobro pisava grškaga lista »Astrapi«. Ta list trdi, da hočejo macedonski Bolgari zatreti ves element v turških evropskih deželah. Bolgare, ki se bojujejo proti turški krutosti in za svobodo svoje domovine, imenuje grški list nove barbare in šibo božjo, druhal tolovajev, njih postopanje imenuje bolgarsko krutost in sploh pripoveduje o njih najgrozovitejša nasilstva, katere da zakrivljajo nad grškim prebivalstvom.

List »Astrapi« pripoveduje potem, da se v Atenah pripravljajo protestni shod proti »bolgarskim grozovitostim«. Ta shod da bo imel oficijelen značaj in da bodo na njem govorili najupliveljši grški politiki. Shod odpošlje potem protestne brzojavke proti Bolgarom v London, Pariz, Dunaj, New York in celo v oni isti slovenski Petrograd, kateremu se morajo Grki zahvaliti, da so sedaj svobodni narod in da morejo na svojih shodih protestirati proti osvobođenju enega dela tistega velikega naroda, ki je povzročil njih osvobodbo.

Tako se Slovanom plačujejo storjene usluge. Grki se lahko v tem pogledu ponosno stavljajo na stran naši dčni Avstriji.

Ona je tudi na svoj način hvaležna Slovanom, da so jo obvarovali pred sovražniki. A Grki se ne zadovoljujejo samo s platoničnimi protestnimi shodi, marveč pripravljajo tudi v svojej kraljevini čete prostovoljcev, ki pojdejo v Macedonijo na pomoč Turkom proti krščanskim Bolgarom. Tako daleč zavleče so grški narod njegove nezmislne in bedaste težave po imperializmu na balkanskem poluotoku.

Njim ni dovolj, da so — in nota bene: s pomočjo in po inicijativi Slovanov — postali neodvisen narod, marveč stremijo za tem, da bi pod svojo oblast spravili vse balkanske, ali pa vsaj macedonske Slovence. Ta ideja jih zaveja, da so oni še boljše zatiraleci macedonskih Slovanov, nego so Turki sami, da se vežejo, oni, kristijani, z mohamedanskimi Turki proti kristijanskim Slovanom, da izvršujejo posel najpodlejšega in najgnusnejega ovađustva nasproti macedonskim Bolgarom. Ravno s tem ovađustvom pa izzivljajo bolgarske ustaše, da nastopajo tudi proti njim.

Mari bi hoteli Grki, da bi jim bili ustaši se hvaležni zato ker jih oni ovajajo tuškim oblastvom.

Sicer pa se Grki zaman trudijo in istotako zaman, kakor se trudijo tudi vsi oni, ki delujejo na to, da bi balkanski Slovani in Jugoslovani sploh prešli izpod enega pod drugo suženjstvo. Vsi oni, katerim se cedijo slina po jugoslovanskih deželah, naj si zapomnijo enkrat za vselej, da je geslo slovenskih ustašev v evropski Turčiji: »Svoboda ali smrt!« A vstaši v Macedoniji imajo tudi drugje svoje brate.

Tržaške vesti.

Vprašanje laških paralel pri sv. Ivanu in slovenske ljudske šole v Trstu. Na večeršnjem shodu pri sv. Ivanu bila je vsprejeta sledeča resolucija:

Okoličanski in tržaški Slovenci, zbrani na javnem ljudskem shodu pri Sv. Ivanu dne 23. avgusta t. l.

1.) protestirajo svečano proti sklepu mestnega sveča tržaškega, da se ustanovijo italijanske paralelke na ljudski šoli pri sv. Ivanu;

2.) pozivljajo c. kr. vlado, da sistira ta sklep in prepreči otvoritev rečenih paralelek;

3.) pričakujejo od državnih oblastij, da ustanove čim preje slovensko ljudsko šolo v Trstu.

Še ena beseda »Slovenskemu Narodu«. Prejeli smo in objavljamo:

Sicer ste, velecejenjeni gospod urednik, zaključili zadnjo polemiko s »Slovenskim Narodom«, vendar se nađejam, da vsprejmete še teh le par vrstic marljivega čitatelja ne le Vašega lista, ampak vseh slovenskih listov, ki je valed tega v stanu objektivno soditi.

»Narod« se je tekom zadnje polemike z Vašim listom pobahal prav po kmečko, kako temeljito Vas je ugnal, kako da je zmagal ter se je o tem skliceval na občinstvo, katero da naj sodi! O tem se je, seveda, zanašal na to, da večina njegovih čitateljev ni čitala odgovorov »Edinosti«, marveč pa le »Narodove« članke, ki so skrbno zamolčali vse to, kar je »sedelo« ter se le lovili v vedno istih frazah in ponavljanjih. Kdor je pa, kakor jaz, čital oba lista, si je lahko napravil sodbo, da je namreč »Narod« temeljito pogorel.

»Narod« je trdil, da »Edinost« ni več bojni list proti Italijanom, kar da izhaja iz tega, da ni izkoristila Mauronerjeve afere ter da je rešila Lloydovo upravo s tem, da je priobčila suho poročilo o obnem zboru.

Kar se tiče afere Mauroner, ste »Narodu« že vi dobro posvetili. Sicer pa ni res, da ni »Edinost« izkoristila te afere; jaz se dobro spominjam, da ste v tej aferi episali mnogo ostrih člankov, umejem pa tudi, da je zahtevala taktika, da se slovenski list ne zaganja preveč v tako stvar, ko se je že »Sole« toliko pečal z isto. Koder se Italijani ravšajo mej sabo, je najbolje, da se Slovenci ne umešavajo preveč, da ne dobiva stvar značaj narodne agitacije, kar le škoduje vspehu. Te taktike ste se vedno uspešno držali ter je taka taktika edino prava, ne glede na to, da je v tem slučaju šlo tudi za pravičen in pravičen interes.

Kar se tiče »Lloydove« afere, ste tudi primerno odgovorili. No, jaz bi pa še vprašal »Slovenski Narod«, ki je o vsem tako dobro informiran in ki zna tako dobro svetovati: naj vendar, mesto da se lovi v splošnih

frazah, pové jasno in kratko, kake stvariso se dogajale v Lloydovih upravi in kaj se je dokazalo?! Lahko je trditi, da se gode škandali, a resen list (in takega sem vedno smatral »Edinost«) mora imeti dokaze za to, kar piše! Priobčanje bilance in poročila o obnem zboru pa vendar ni nikak zločin. Sicer naj »Narod« vzame dotično bilanco in poročilo v roko ter naj (ker že vse takó dobro vé), pride na dan z resno kritiko, ki bo držala! Potem še le naj napade »Edinost«!

To sta torej ona velika greha, katera je zakrivila »Edinost« in vsled katerih baje ne zasluuje več imena bojnega lista proti Italijanom! Vsi drugi neštevilni članki in vse druge neštevilne novice v »Edinosti« proti Italijanom in tudi proti vladi ne dajejo več »Edinosti« pravice do takega naslova!

Ali še nekaj je trdil »Narod«. Trdil je namreč, da »Edinost« ne izkorišča vsake malenkosti, vsake prilike proti Italijanom. Najprej to ni res! »Edinost« porablja, kolikor je meni znano, vsako malenkost, da napade italijanski in vladni zistem, in sicer takó, da je ravno isti dosledni »Slovenski Narod« pred nekim časom očital »Edinosti«, da se preveč peča z malenkostmi, na kar mu je »Edinost« morala dokazovati, da je tudi to potrebno. A danes trdi isti »Narod« — ravno nasprotno! O doslednosti, kje si?

Najbolj neopustno je pa to, da »Narod« očita slovenskim mestnim svetovalecem, da so prepohlevni! In sicer jim očita to isti »Slovenski Narod«, ki je takrat, ko soder Rybaža v branjalno silo vrgli iz mestne zbornice, pisal, da se je dr. Rybažu prav zgodilo, ker kaj da mu je treba vtikati svoj špičasti nos (To je bila res izbrana stilistična cvetka!) v vsako stvar! Slovenski mestni svetovalci da naj bi raje gledali, da najdejo z Italijani kak modus vivendi!

Tako prilično je pisal »Slovenski Narod« o navedeni priliki, izzvavši s tako pisavo ogorčenje ne le tržaskih, ampak tudi izven-tržaskih poštenih rodoljubov.

In tak list naj daje lekcijo v rodoljubni delavnosti in politični taktiki?!

Ne, to je že preneumno!

Zahvaljujé se Vam za prostor, kličem »Narodu«, ki meni, da je slavno »zmagal«, z narodno pesmijo: »Kaj se ti fante v nevarnost podajaš« itd.

Vam pa, velečenjeni gospod urednik: Le neustrašeno naprej v narodni borbi na obalah sinje Adrije!

Objektiven čitatelj.

Ruski konzul v Trstu. Cesar je podelil exequatur novemu ruskemu konzulu, carsko ruskemu državnemu svetovalcu baronu Anatole de Küsterju.

Pogreb pokoj. mladeniča Dragotina Bekarja se je vršil véčeraj popoldne ob 6. uri v Barkovljah. Udeležba je bila ogromna, kar je dokaz, kako spoštovana je rodbina Bekarjeva. Pokojniku je izkazalo zadnjo čast tudi društvo »Adrijac«. Šestorica deklet v na rodai okoličanski noši je stopala ob krsti in nosila cvetje. Pred krsto so dekleta nosila 4 vence: dva strakovi v narodnih barvah. Na grobu se je poslovil od pokojnika prijatelj in tovariš mu Ludovik Vodopivec v tako ganljivih besedah, da se nikdo ni mogel vzdržati s lz. Pokojniku bodi lahka zemlja slovenska!

Slovenščina na e. k. okrajnem sodišču. Dne 3 t. m. sem šel podpisani na tukajšnje e. k. okrajno sodišče, oddelek za pupilarne stvari in sicer v sobano št. 15. Prišel sem v sobo sem podal gospodu uradniku, nahajajočemu se istotam, neki papir, katerega sem bil prejel potom pošte. Dotični listek je bil — seveda, — pisan v laškem jeziku in sem moral uprašati tretje osebe, kaj da se zahteva od mene!

Ker mi pa oseba, do katere sem se obrnil, ni znala razstolmačiti vsebine prejete listine, sem naprosil gosp. sodnega uradnika, naj mi razloži, v kak namen mi je bil do poslan predložen akt.

Gospod uradnik mi je rekel: »La speti vegnera un altro signor a spiegarle. (Počakajte, pride drug gospod, da vam razstolmači.)

Ker sem jaz zopet zahteval, naj mi razstolmačijo vsebino, se je omenjeni uradnik prav pošteno in to celo dvakrat zadržal nad mano, rekši, naj čakam, da pride »oni drugi gospod«!

Ta »drugi gospod« je res prišel kmalo na to in me je zšel zopet nagovarjati v

laščini. Ker pa jaz nisem umel, sem prosil, naj mi povedo v mojem slovenskem jeziku! A veste, kakov odgovor sem dobil!! »Alora non faremo niente«! (Potem pa ne odpravimo nič!) Potem še le je »oni drugi« poznal nekega tretjega uradnika (ki je pa bil že prej v omenjeni sobi) in še le ta mi je v slabi slovenščini razstolmačil vsebino akta!

Ko sem, po tolikih težavah, prišel do človeka ki me je umel, česar mi je bilo treba sem rekel gospodom — bili so štirje: »Sramota, da na e. k. okrajnem sodišču, ki ima véčino svojih poslov vršiti slovenskimi stranikami, od štirih uradnikov, zna le eden edini in še ta le za silo lomiti slovenski deželni jezik!

Anton Zlobec.

Plačevalec osebnega dohodninsk. davka. V smislu § 217. zakona 25. oktobra 1896 dr. zak. se javno naznanja, da je izvadek plačilnih nalogov, izdanih za leto 1903 za osebno dohodnino, gledé davkoplačevalcev za cenilni okraj št. 1, Trst-mesto, in za cenilni okraj št. 2, Trst okolica, izložen na upogled, od dne 2. do 15. septembra 1903 v sobi št. 121 na tukajšnji davčni administraciji o uradnih urah od 9. predp. do 2. popoldne.

Prihodnja pevska vaja pevskega društva »Kolo« bo v sredo véčer ob navadni uri in sicer za mešani zbor. Jutri odborova seja.

Vremenski vestnik. Véčeraj topolomer ob 7. zjutraj 20.1, ob 2. uri popoldne 26.2 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 763.3 — Danes plima ob 10.30 predp. in ob 9.48 pop.; oseka ob 4.7 predp. in ob 3.47 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Učiteljska imenovanja v sežanskem okraju.** — Stalno so nameščeni: Martin Furlan iz Vojšice ravnotam, Milan Vovk iz Gabrovice v Pliskovici, Andrej Rojec iz Štjaka v Rodiku, Josip Sinigoi iz Koprive v Branie, Cilja Katak iz Dutovelj v Nabrežini, Helena Jerman iz Gorjanskega v Zgoniku, Helena Škerbie iz Kostanjevice v Pliskovici; začasno: Ivan Benko iz Kazelj v Štjaku, Alojzij Bekar iz Rodika v Kazljah, Franja Orel iz Avbera v Gorjanskem, Franja Ličar iz Pliskovici v Kostanjevici, Anica Debenjak iz Povirja v Sežani, Ciril Valentič iz Postojne v Koprivi. Učiteljski kandidatje: Anton Mervič v Povirju, Ferdinand Kenda v Avberu, Henrik Legiša v Gabrovici in Fran Živec v Dutovljah.

× **Zavod za pospeševanje obrti.** — Goriška trgovska in obrtna zbornica razpisuje mesto ravnatelja za novi zavod za pospeševanje obrti, kateri se ima v kratkem oživiti. Plača ravnatelju je določena za sedaj na 3000 K.

Prošnje je vložiti do 30. septembra t. l. v rečeni trgovski in obrtni zbornici ter jim je priložiti dokumente za sposobnost za tako mesto, dokaze o študijah in o praktičnem službovanju, jezikovne zmožnosti ter poznavanje obrti.

× **Slavnost v Devinu.** Podpisani odbor naznanil je pričetkom tek. meseca raznim društvom v okolici, da priredi tukajšnje bralno pevsko društvo »Ladija«, v prvi polovici meseca septembra svojo društveno veselico in je sklenil, da véčino dohodkov odkaže v prid slovenskemu otroškemu vrten v Devinu. Ob enem pa se je odbor obrnil do raznih bratskih društev pismeno, da bi ista blagovolila sodelovati o tej priliki in nastopiti vsaj z jedno pesmico.

Oglasili sti se do sedaj dve društvu:

1. »Bralno-pevsko društvo« v Standrežu pri Gorici.
2. Pevsko društvo »Danica« na Kontovelju.

Vesnilo bi nas, ako bi se vsaj še par društev oglasilo. Druga društva, katera ne bodo sodelovala, so uljudno naprosena, da bi se vsejedno udeležila veselice in sicer kolikor mogoče v velikem številu.

Bratska društva, katera so namenjena sodelovati pri veselici, naprosena so v novič, da se oglase vsaj do 27. t. m.

Ona društva, katera prihite na našo narodno slavnost, ne da bi sodelovala, naprosena so, da se oglase radi sprejema vsaj do 6. septembra.

O vsem drugem bo podpisani odbor svoječasnó poročal.

ODBOR
bralnega-pevskega društva »Ladija«.

× **Požar v Cresu.** Iz Cresa nam pišejo:

Kakor ste že sporočili v Vašem listu, je municipalna palača v Cresu popolnoma pogorela. Velika sreča je bila, da so mogli požar lokalizirati, da se ni mogel razširiti tudi na druge hiše. V občinski hiši je bil nameščen poleg občinskega tudi poštni urad, ali rešili so iz obeh uradov toliko opravo, kolikor vse akte in vse denar. Meščani so gasili ogenj z malo brizgalnico, škafi in kotli do poludne, a niso mogli udušiti ognja. Ogenj so pogasili še le brzôjavno pozvani gasilci vojne mornarice iz Pulja, ki so došli s tremi vojnimi ladjami. Ti so s parnimi brizgalkami po peturnem delovanju popolnoma pogasili ogenj. Tako ni bilo ob 6. uri véčer nobene nevarnosti več, da bi zopet začelo goreti. Velika sreča je bila tudi, da onega dne ni pihal tu sicer običajni veter. Goreti je začelo v podstrešju, ali vzrok ni še znan.

Prvi je zapazil ogenj in alarmiral meščanstvo v službi nahajajoči se e. k. orožnik Vekoslav Krušič, vipavski Slovenec.

Vesti iz Kranjske.

* **In tako dalje!** V Zagorju ob Savi so zgradili novo šolsko poslopje, ponosno palačo, zgrajeno v najmodernejši tehniki. Zabaleživi to vest zadovoljstvom, pišejo v »Slov. Narod« nastopno:

»Strupena kaplja pa je padla v naše narodno sree, ko smo morali doživeti nečuvno zaničevanje naše narodnosti v tem, da so postavili na pročelje te šole nemški napis. Zgodilo se je to z brezmejno samovlastjo, ne da bi se oziralo na nas slovenrke davkoplačevalce, ne na dejstvo, da bo šolo oblikovalo nad petsto slovenskih in le jedva dvajset nemških (recte nemškutarskih) otrok, ne na popolaoma slovensko občno ržiško, kjer ne najdeš Nemca, če ga tudi pri belem dnevu z lučjo iščeš!»

Potem beleži »Narod«, da »Sokol« v Zagorju, ki je bil nekaj med najagilnejšimi sokolskimi društvi, le še vegetira. In »Narod« dostavlja:

»Priprost delavec v rudniških premogokopih, poštna slovenska duša, mu je starosta; mož odvisen kakor malokdo, ima toli poguma — slava mu! A bivši staroste, podstaroste, zastavonoše, samostojni posestniki, trgovci, krčmarji, postali so nam nezvesti in s se kakor kandidatje in volilci zavezali z našimi nasprotniki, z onimi ljudmi, ki nam napravljajo nemške napise na naši šoli, z ono stranko, katere najviši smoter življenski je ta, zatreti vsako slovensko podjetje, uničiti ekzistenco vsakemu slovenskemu možu.«

Slednjič beleži »Narod«, da se vendar pojavlja reakcija proti izdajstvu izdajalcev, kajti oni nemški napis je bil že oblaten, in kliče: »Dajte nam naših pravic, proč z nemškim napisom, proč s pomenevanjem naših otrok, proč z nemčurskim učiteljstvom!»

»Slovenskemu Narodu« gre vse priznanje na tej krepki besedi. To menimo resno in odkritosrčno. Prosili bi ga pa, naj malce razmislija, da-li ni napisal s tem tudi izboren komentar k diferencam v naziranju o »nemški nevarnosti« med »Edinostjo« in »Slov. Narodom«!

* **Pomanjkanje učiteljev.** Za novo ustanovljeno in pred kratkim razpisano učiteljsko mesto v Rakitni se ni oglasil noben prosilec.

Vesti iz Štajerske.

— **Živio povodom cesarjevega rojstnega dne** računajo v Slovenji Bistrici med zločine. Klic »keil« je postal na Spodnjem Štajerskem znakom vsenemškega misljenja.

Tudi povodom letosnjega cesarjevega rojstnega dne so v Slov. Bistrici po vsem mestu heulali ta svoj heil! Ker pa se je nekdo tako spozabil, da je zaklical cesarju slovenski »živio«, je druhel padla čez-enj kakor čez kakega zločincea. Došli občinski stražar ga je zabeležil in toliko da ga ni aretiral. In dotični »zločinec« je bil akademično izobražen mož in se bo moral eventuelno opravičevati pred policijo, ker je cesarju zaklical »živio«. Res izbornó skrbi vladni zistem za utrjenje dinastičnega čutstva med avstrijskimi narodi!

— **V zdravilišču v Rogateu** imajo dva jako — stara gosta. Svetovalec trgovinske zbornice v Zagrebu, spediter Viljem Schwarz, obiskuje to zdravilišče že od leta 1853, torej 50 let. Drugi tak stari gost Rogatea je naš veliki biskup Josip Juraj Strossmayer, ki že 39 let redno obiskuje to zdravilišče na naših slovenskih tleh. Strossmayer zatrja sam od leta do leta, kako se vsikdar čuti okrepčane kadar se vrača iz Rogatea.

V sladko zavest mora biti nam Slovencem, da tudi zakladi naše zemlje pomagajo ohranjati dragoceno, od Boga blagoslovljeno življenje velikega biskupa, tega dobrega genija Jugoslovanstva. V tem je, rekli bi, lepo simbolizirano dejstvo, da smo mi Sloveni veja na velikem slovanskem deblu.

Razne vesti.

† **Menotti Garibaldi.** V Rimu je v soboto umrl titularni general Menotti Garibaldi, mali sin velikega očeta Josipa Garibaldija. Menottiju so le radi očetovih činov podelili naslov generala. Tržačani se gotovo še spominjajo, kako je ta Menotti svoj čas strašil po Primorskem, širši javnosti pa je znan po svoji komediji, ki jo je igral v zadnji grškoturški vojni. Še pred kratkim pa se je svet smejal na njegov račun, ko je bahato naznanjal, da pojde se »svojo vojsko« na pomoč Albancem proti — Avstriji. Laški listi pišejo dolge kolone o tem »narodnem junaku«.

(Dalje na četrti strani.)

Izdajatelj in odgovorni urednik **FRAN GODNIK**.
Lastnik konsorcijski list »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorcijski list »Edinost« v Trstu.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!
ZALOGA

pohištva

dobro poznane

tovarne mizarске zadruge v Gorici (Solkan)
vpisane zadruge z omejenim poroštvom

prej **Anton Černigoj**

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.
Solidnost zajamčena, kajti les se osušil v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobna, modern sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva
Aleksander Levi Minzi
— ulica Tesa št. 52. A. —
(v lastni hiši.)
ZALOGA:
Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni bati nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Iustrovan cenik brezplačno in franko.

NAJVEČJI IZBOR VRČKOV ZA PIVO
se nahaja v dobro znani zalogi steklenin in porcelana

Jakob Hirsch, ul. Cavana 6 (nasproti škofijski palači)

TRST

Vzorec št. 4. Vzorec št. 5. Vzorec št. 2.

Pošiljatve na deželo se izvrše z največjo točnostjo in natančnostjo.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.

VSA POJASNILA DAJE:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavarje poslopa in premične proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.

Brzjavna poročila.

Volitve v »Trgovsko bolniško in podporno društvo« v Ljubljani.

LJUBLJANA 24. (P) Zastoj so bile vse nemške mahinacije. Te volitve so se izvršile včeraj s sijajno zmago Slovencev. S tem je prišlo to društvo v slovenske roke, s tem je padla zopet ena nemška postojanka. Ko so se Slovenci energično zganili, so Nemci kmalu spoznali, da jim je odklenkalo. Zato so naenkrat začeli jadikovati o »alogi« in ponujati kompromis. Če Nemci govorijo o kompromisu, si lahko mislite, kako hudo mu je za nohti. Da so šli Slovenci tem ponudbam na limanice, bili bi danes prav na starem. K sreči so bili oni kalini, ki so se ogreli za kompromis, dosti redko sejani; kajti na volitvi je dobil nekdanji predsednik, kandidat Nemcev, kompromisarjev in nemškutarjev g. Mayer od 169 glasov samo 44! Prodrli so slovenski odborniki, katerim bo načeloval veletržec Ivan Knez. — Ta slovenska zmaga, ki bo ugodno vplivala na ljubljanske narodne razmere, je v prvi vrsti zasluga slov. trgovskih uslužbencev, ki so poskrbeli Nemcem, še bolj pa slovenskim omahljivcem in zdražbarjem, občutno blaženo. Na zdar, vrli bojevalniki!

Kriza na Ogrskem.

BUDIMPEŠTA 23. (B) Cesar je v sprejel danes finančnega ministra Lukácsa v enourni avdienci, potem Desiderija Banffyja, Hieronimija in grofa Ivana Zichyja.

Nevihla v Parizu.

PARIZ 23. (B) Nad glavnim mestom je navstal silen vihar in utrgal se je oblak. Sledili so povodnji.

PARIZ 23. (B) Valed današnje nevihte se je pripetila ob 6. in pol uri zvečer na Rue de Jemapes čudna nezgoda. Cesta se je namreč na širokost 7 metrov in dolgot 2 metrov razkropila in je razkrojila in je vodprtino pala neka kočija s konjem vred. Kočijažja slučajno ni bilo na kozlu. Četrť ure pozneje je bilo čuti detonacijo, zasvignali so plameni in dve plošči iz ulitega železa električne napeljave sti zleteli v zrak. Ta dogodek se je pripetil ali vsled izpuhtevanja plinov, ali pogreška v izolaciji električne napeljave. Redarstvo je zaustavilo obrat. Bojijo se nadaljnega takega dogodka.

Boj proti kongregacijam v Franciji.

SAINTES 23. (B) Na banketu, pricjenem na čast ministerskemu predsedniku Combesu, je imel poslednji oster govor proti klerikalizmu ter je rekel, da je rekecija za pustila stare poti ter se imenuje sedaj liberalno in spreminja svoj govor. Govornik je kritikal krščanske socjale, ki po nezmotljivosti cerkve obsojajo vsak razvoj duha. — Govornik vidi v liberalni akciji protirevolucijo, ki dozdnevno zahteva svobodo, v resnici pa želi le evobodo kongregacijam.

CHERBOURG 23. (B) Minister za mornarico je imel tu govor, v katerem je izjavil, da mornarica ne sme biti več zatočišče častnikov, ki so bili vzgojeni od dominikancev in ki so v službi reakcije.

Minister je ponovil trdni sklep vlade za izvedenje kongregacijskega zakona. Govorniku so prirejali živahne ovacije.

Kralj Belgijcev.

KOPELJ GASTEIN 24. (B) Kralj Belgijcev a zapusti dne 27. avgusta Gastein in odpotuje od tu na Dunaj.

MATTON
GISSHÜBLER
naravnih
alkoholnih
kislinskih

Posojila

ne manjše od 10.000 kron
na hiše, zemljišče, dedščine
KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.
(Posredovalci izključeni).

Rudolf Aleks. Varbinek zaloga glasovirjev

najboljših tu- in inozemskih tovarn

Borzni trg št. 2. II. nadstropje

(nasproti sladčičarne Urbanis).

Razposojevanje, menjava, prodaja proti takojšnjemu plačilu, kakor tudi na obroke.

Konkurenčne cene

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?
— Grem kupit par čevljev!
— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

Trst, Corso 28.

G. DOPLICHER

Velika zaloga klobukov in čepic vsake vrste
od gld. 1-50 do 3-50.

Poprave in moderniziranje se izvrši najtočnejše.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovsu in otrobi. Razpošilja naročeno blago tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

Alojzij Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfinejše testenine po jako nizkih cenah, najdajle moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franko.

Gulielmo Brod & C.

poznana trdka s

POHIŠTVOM

najelegantnejše vrste
ZAJAMČENE KAKOVOSTI
po najnižjih cenah
Via S. Giovanni št. 14

TRST vogal Piazza S. Giovanni.
KATALOGI BREZPLAČNO IN GRATIS

ZALOGA USNJA

M. Madriz

Piazza Nuova 1 uhod ul. S. Caterina
TRST.

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu in inozemskih tovarn. Tovarna nadplato ter vseh predmetov te stroke.

Ugodne cene.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm po K 2. — □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

Glasovir

je na prodaj — še v jako dobrem stanju v Sežani hšt. 70.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.
Zaloga pohištva, popolnih sob.
Dunaj—Trst.

Železno pohištvo, zrealo iz Belgije. — Podoče v izboru in tapetarija. — Ure, šivalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Lepa meblirana soba

s prostim vhodom se odda takoj. Več se poizve v tiskarni »Edinost«.

Poslano.*) Protest.

Potem, ko sem bil popolnoma oproščen vsega onega, česar so me dolžili in tožili, prosil sem osebo pri »Gorici« in »Primorskem listu« (oh, kam si ti »Primorski list« prišel), da bi mi objavili primerno pojasnilo. Pa ne da bi mi bili kaj ponatisnili, — še povedali niso javnosti, da sem bil oproščen — ter so me pustili le v blatu.

Zdaj pa me najviši Gregorčičeve stranke na isti podlagi obrekujejo in ovadujejo.

Karol Perinčič,
mašnik.

* Za vsebino tega poslanega uradništva le toliko odgovarja, kolikor mu zakon veleva.

Zahvala.

Podpisana rodbina se najiskrenejše zahvaljuje vsem onim, ki so pokojnemu našemu

Dragutinu

skazali poslednjo čast. Izšli se zahvaljuje slavnemu jevskeemu društvu »Adrija« na ganljivo pevanih žalostinkah na domu, v cerkvi in na grobu. Istotako izreka iskreno zahvalo preč. duhovščini, darovateljem venecv in gospodu govorniku na grobu.

BARKOVLJE, dne 24. avgusta 1903.

Zalujoča rodbina Bekar.

Andrej Kalan

čevljarski mojster

se je preselil

v ulico Commerciale št. 7, II. n. stop. 2.

Ob enem ima za oddati dve lepi mobilirani sobi. Najemnina po dogovoru.

Mala oznanila.

Fod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniž. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticipatnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in butelikah.

Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih
vina in buteljk. Postrežba točna, cene zmerne.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarno »Commercio« kjer je shajališče Slovencev. Na razpologo so vsi slovenski in mnogi drugi časniki.

Narodni brusar

priporoča tržaškim in zunanjim Slovanom svojo brusalnico nahajajočo se v ulici Belvedere št. 25. (pri tleh) v koji izvršuje vsa v to obrt spadajoča dela tudi najfinejša kakor: brušenje brvnih brtev, vsakovrstnih nožev, škarij itd. ter sprejema v popravilo dežnike in solčnike. Točna postrežba in zmerne cene. Udani Filip Kaute, prvi slovenski brusarski obrtnik v Trstu.

Urar F. Pertot

Trst ulica delle Poste 1, vogal ul. Carintia. Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, registorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerini ceni.

30 malih stanovanj

z eno sobo in 2 sobami in eno kulinjo se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v bišah Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadst. od 1-2 in 5-7 pop.

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital
K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obliacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.
Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje
izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapale kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavcije.

Eskompt in inkasno menic.

Daje predujme na vred. papirje.
Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Borja naročila.

Podružnica v Spletu
(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzloga.

Promet s čeki in nakaznicami.